

Uitspraak

De klachtencommissie (hierna te noemen: de commissie) heeft op 30 december 2021 een beslissing genomen (kenmerk 039-21) over de klacht van dhr. <naam klager> (hierna te noemen: klager). Daarbij is de klacht over het verlenen van verplichte zorg zonder geldige zorgmachtiging gegrond bevonden. De beoordeling van het verzoek tot schadevergoeding van klager is aangehouden in afwachting van de onderbouwing van het verzoek tot schadevergoeding door klager met ondersteuning van diens gemachtigde, mw. mr. G.P.G. Willemse-Schoenmakers (hierna te noemen: de gemachtigde) en het horen van de zorgaanbieder (art. 10:11 lid 3 Wvggz).

Verloop vervolprocedure

- Op 2 februari 2022 heeft de gemachtigde een schriftelijke onderbouwing gegeven van het verzoek tot schadevergoeding;
- De zorgaanbieder heeft op 15 februari 2022 op het verzoek tot schadevergoeding gereageerd.

Standpunt klager

Door/namens klager is, zakelijk en kort weergegeven, het volgende aangevoerd.

De beschikking van de zorgmachtiging d.d. 28 augustus 2020 is mondeling medegedeeld tijdens de zitting, wat betekent dat deze bekend was bij degene die namens GGNet aanwezig was. De gemachtigde trekt het verweer terzake van onzorgvuldigheid met het toezenden van Wvggz beschikkingen vanuit de rechtbank in twijfel en heeft zelf dergelijke ervaringen niet. Het lijkt de gemachtigde waarschijnlijker dat de zorgaanbieder de eigen administratie niet op orde heeft.

Klager heeft de commissie op eigen initiatief laten weten dat hij een bedrag van € 260.000,00 proportioneel acht vanwege ernstig inbreuk op zijn zelfbeschikkingsrecht. Klager heeft gedurende zes maanden in de begeleid wonen instelling gewoond, terwijl hij daar niet wil zijn en heeft dit als vrijheidsberoving ervaren.

Gedurende de gehele periode (met en zonder machtiging) is klager steeds meegedeeld dat hij verplicht was om medicatie te nemen. Als hij dit zou weigeren, zou hij naar de <naam afdeling> in <woonplaats> gebracht worden voor een injectie. Inname van de medicatie werd ook als voorwaarde gesteld om op bezoek te kunnen bij zijn moeder. Klager heeft de medicatie ingenomen omdat hij in de veronderstelling was dat hij dit verplicht was.

Het verzet van klager tegen de begeleid wonen locatie en medicatie is bekend bij verweerder. Hoewel de medicatie niet met fysieke dwang is toegediend, is wel sprake geweest van psychische dwang en misleiding waardoor klager is bewogen om tegen zijn wil de medicatie in te nemen. Er is in strijd met de Wvggz gehandeld.

Voor het bepalen van een billijke schadevergoeding zou, indien het door klager zelf aangevoerde bedrag niet gevolgd wordt, kunnen worden aangesloten bij de bedragen die in het Strafrecht worden gehanteerd in geval van onterecht ondergane hechtenis in een huis van bewaring.

Dit komt neer op een bedrag van € 180,00 per dag. Uitgaande van 180 dagen, komt dit neer op een bedrag van € 14.400,00. Meer subsidiair kan ook worden uitgegaan van het forfaitaire stelsel 2.0 d.d. 15 juli 2020 opgesteld door R.P. Wijne UVA (gepubliceerd op de website van de Stichting PVP). Onder verwijzing naar art. 8.9 Wvvgz berekent de gemachtigde dan een schade van € 1.000,00 per vier weken. Uitgaande van 26 weken komt dat op een bedrag van € 6.500,00.

Standpunt zorgaanbieder

Door/namens de zorgaanbieder is, zakelijk en verkort weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

De commissie heeft de klacht van klager gegrond verklaard ten aanzien van de verplichte zorg door middel van toezicht in de begeleid wonen locatie. De commissie heeft daarbij geoordeeld dat er geen sprake was van verplichte zorg door middel van medicatie. In de onderbouwing van de schadeclaim voert de gemachtigde een betoog waaruit zou blijken dat de medicatie wél verplichte zorg betrof. De zorgaanbieder stelt dat de inhoudelijke behandeling van de klacht reeds is afgerond met de uitspraak van de commissie. Het kan daarom niet zo zijn dat er in de onderbouwing van de schadeclaim opnieuw over de inhoud gedebatteerd wordt. De zorgaanbieder gaat er vanuit dat er geen sprake was van verplichte zorg door middel van medicatie en dat er op dat punt dus ook geen grond voor een schadeclaim is.

Verder merkt de zorgaanbieder op dat de gemachtigde het 'toezicht' gelijk lijkt te stellen met 'verblijf in de woonvoorziening'. Dit is onjuist en niet mogelijk. Er is in de Wvvgz een expliciet onderscheid gemaakt tussen verschillende vormen van verplichte zorg, waaronder 'uitoefenen van toezicht' en 'opnemen in een accommodatie'. Het verblijf in de woonvoorziening <naam woonplaats> is niet gelijk aan 'opname in een accommodatie'. De GGNet-locatie in <woonplaats> is niet aangemerkt als Wvvgz-accommodatie. Op basis van vorenstaande en van de wet is de zorgaanbieder van mening dat de schadeclaim (alleen) betrekking kan hebben op die klachtonderdelen die door de commissie als gegrond zijn beoordeeld. Voor zover de schadeclaim is gebaseerd op 'gedwongen verblijf', vervalt de grond voor een schadevergoeding en wijst de zorgaanbieder deze claim daarom af.

Wat blijft staan is een gegronde klacht ten aanzien van gedwongen zorg in de vorm van toezicht (ex. Art. 3:2 lid 2 sub d Wvvgz). Klager stelt dat hij het toezicht (in de begeleid wonen locatie) heeft ervaren als vrijheidsberoving. De zorgaanbieder erkent dat verplichte zorg door middel van toezicht een inperking van persoonlijke vrijheden is, maar dit is niet gelijk aan vrijheidsberoving. In een open setting als een woonvorm, mag men binnen de gemaakte afspraken gaan en staan waar men wil. Zolang het toezicht in stand kon blijven, had klager de vrijheid om elders te verblijven. Er kan daarom geen koppeling gemaakt worden met de bedragen die in het strafrecht worden toegepast bij 'onterecht ondergane hechtenis', zoals de gemachtigde aanvoert. Hiervan was immers formeel en materieel gezien geen sprake. Ook de toepassing van het forfaitaire stelsel wat door de stichting Pvp wordt gehanteerd, wordt door de zorgaanbieder onder verwijzing naar de Wvvgz-wetsevaluatie, hoofdstuk 3.6 (klachtenprocedure en schadevergoeding), afgewezen aangezien dit stelsel -naast de inhoudelijke bezwaren- geen steun vindt in de tot nu toe ontwikkelde jurisprudentie.

De zorgaanbieder stelt dat er voor een Wvggz-schadevergoeding daadwerkelijk sprake moet zijn van schade. De Wvggz-schaderegeling mag geen punitief karakter krijgen door de zorgaanbieder 'te straffen' als er in de uitvoering van de Wvggz iets mis is gegaan. Door de commissie is geoordeeld dat er in de periode 27 februari 2021 t/m 23 augustus 2021 verplichte zorg is toegepast in de vorm van toezicht, maar dat in die periode een zorgmachtiging ontbrak. Daarnaast is door de zorgverantwoordelijke verzuimd een art. 8.9 besluit te nemen ten aanzien van deze verplichte zorg. De zorgaanbieder reageert alleen ten aanzien van de genoemde periode.

De zorgaanbieder erkent dat het in zijn verantwoordelijkheidssfeer ligt om te controleren of er wel of geen sprake is van een wettelijk kader voor de verplichte zorg. Klager en diens gemachtigde zullen echter ook een afschrift van de beslissing van de rechtbank hebben ontvangen. Zij hadden in de betreffende periode aan kunnen geven dat de zorgmachtiging was geëxpireerd, maar dit hebben zij niet gedaan. Als zij dit wel (of eerder) hadden gemeld, had het toezicht eerder gestopt kunnen worden en dan was er eerder een nieuwe zorgmachtiging aangevraagd.

Daarnaast is in de betreffende periode de vorm en de mate van toezicht niet veranderd of geïntensiveerd. Feitelijk is de situatie gecontinueerd zoals dat de voorafgaande machtigingen ook het geval was en zoals het in de 'nieuwe' machtiging d.d. 23 augustus 2021 ook weer is opgenomen. De zorgaanbieder stelt dat het daarom niet aannemelijk is dat klager daadwerkelijk schade heeft geleden door het enkele feit dat er geen passende zorgmachtiging was voor het (verplichte) toezicht. Dit des te meer aangezien het wonen in een begeleid wonen setting per definitie verbonden is aan toezicht. Dit geldt dus voor alle bewoners en wordt daarmee ook vrijwillig geaccepteerd bij de keuze om daar te gaan wonen. Een zorgmachtiging legt in dat licht gezien alleen een extra nadruk op het toezicht en de consequenties die onttrekken daaraan kan hebben.

Op grond van bovenstaande wijst de zorgaanbieder de schadeclaim af.

Overwegingen en conclusies

De commissie komt, gelet op de stukken en het besprokene tijdens de hoorzitting, tot de volgende overwegingen en conclusies.

De commissie dient te beoordelen of er door de zorgaanbieder schade aan klager vergoed dient te worden over de periode waarin onvrijwillige zorg is toegepast zonder dat daar een toereikende juridische basis aan ten grondslag lag in de vorm van een zorgmachtiging en een daarop gebaseerd art. 8.9 Wvggz besluit.

De commissie heeft ambtshalve geconstateerd dat de periode zonder toereikende grondslag feitelijk langer was dan door de klager in de klacht naar voren gebracht, aangezien ook in de periode dat er wel een zorgmachtiging was het ook aan een art. 8.9 besluit heeft ontbroken. De commissie beperkt zich evenwel met betrekking tot de beoordeling van de schade tot de in de klacht en in de toelichting op het schadeverzoek namens klager en diens gemachtigde zelf aangevoerde periode, te weten: 27 februari tot en met 23 augustus 2021.

De commissie kan op grond van de wet een vergoeding naar billijkheid toekennen. De commissie overweegt dat toekenning volgens het forfaitaire stelsel dat op verzoek van de Stichting PVP is geïntroduceerd, in de Wvggz schadepraktijk (nog) niet gangbaar is. De commissie richt zich bij de beoordeling van schadeverzoeken daarom naar de rechtspraak en uitspraken van collega-klachtencommissies terzake; daarbij altijd oog houdend voor de specifieke omstandigheden van het te beoordelen geval.

In dit geval verbleef (en verblijft) klager tegen zijn zin in een beschermde woonvorm van de zorgaanbieder. Dit betreft, zoals de zorgaanbieder ook aanvoert, geen Wvggz accommodatie met een gesloten regime (denk aan dichte deuren, hekken, toegangspoorten), maar een open woonsetting waar men wel met toezicht, huisregels en individuele begeleidingsafspraken te maken heeft. In die zin kan een en ander (ook volgens de wetgever) aangemerkt worden als 'beperking in de vrijheid het eigen leven in te richten'.

Dat medicatie onder dwang of drang is toegepast is de commissie niet gebleken (zie hetgeen hierover in de voorliggende uitspraak is opgenomen); hetgeen daarover thans in de onderbouwing van het schadeverzoek alsnog wordt aangevoerd, wordt dan ook buiten beschouwing gelaten. De commissie gaat er vanuit dat klager niet ingesloten was en de woonruimte en het terrein van de BW mocht verlaten, maar dat hij zich wel moest schikken naar de afspraken van het uit te oefenen toezicht. De commissie is van oordeel dat daarmee sprake is van verplichte zorg (uitsluitend) in de zin van de vorm 'toezicht' danwel 'beperking in de vrijheid het eigen leven in te richten' vanwege verblijf in de BW.

De commissie zoekt in dit geval geen aansluiting bij de hoogte van de schadevergoedingen die in het strafrecht worden toegekend bij onrechtmatige detentie, zoals de gemachtigde voorstelt. Die schadevergoedingen hebben als grondslag ten onrechte ondergane vrijheidsbeneming en daarvan is hier geen sprake. Voor het toekennen van bedragen die in de Wvggz rechtspraak gekoppeld worden onterechte vrijheidsberoving of vrijheidsbeneming, ziet de commissie ook geen reden. Hoewel klager aangeeft dat hij een en ander wel als vrijheidsberoving heeft *ervaren*, kon en mocht hij zich de facto vrij bewegen, zij het wel binnen de afspraken van het uit te oefenen toezicht. In het door klager aangevoerde ervaren van 'druk en misleiding' ziet de commissie wél een reden voor schade.

De commissie constateert dat er in deze sprake was van een administratieve onzorgvuldigheid bij het BGD, waar het behandelteam zich vervolgens op heeft verlaten. Hierdoor is pas na een half jaar aan het licht gekomen dat de geldigheid van de zorgmachtiging inmiddels ruimschoots was verstreken. Aannemelijk is dat als de juiste einddatum wel gehanteerd was, er eerdere verlenging had plaatsgevonden en klager feitelijk steeds in dezelfde situatie had verkeerd (te weten verplicht toezicht bij wonen in BW) als nu ook het geval geweest is.

De commissie constateert evenwel dat het vertrouwen van klager in de zorgaanbieder geschaad is doordat er verplichte zorg is toegepast zonder dat daar een toereikende juridische titel aan ten grondslag lag. De commissie stelt de schadevergoeding voor het geschonden vertrouwen naar billijkheid vast. De commissie vindt hiervoor een eenmalig bedrag van € 250,00 billijk. De commissie weegt hierbij zwaar mee dat als de formaliteiten wel in acht genomen waren, klager grotendeels in dezelfde situatie had gezeten als nu, maar dan zonder gevoelens van verwarring en verontwaardiging die nu (eerst) bij ontdekking van de fout zijn ontstaan.

Oordeel

De commissie oordeelt dat een schadevergoeding door de zorgaanbieder aan klager te betalen van € 250,00 billijk is.

Op 24 februari 2022 vastgesteld door de commissie:

Mw. mr. L. Bos, voorzitter;

Dhr. E. Lemmen, psychiater;

Dhr. P.A. Arnold, verpleegkundige.

Namens de commissie:

i.o.

Mw. M.T. Aversch-Wilbrink

ambtelijk secretaris

Verzonden d.d. 4 maart 2022

Tegen een uitspraak van de klachtencommissie kan op grond van art. 10:7 Wvvgz beroep worden ingesteld bij de Rechtbank binnen zes weken na kennisneming van de uitspraak.